

superadditam. Ad alterum respondeo etiam hac distinctione. Narrantur facta specierum transformatarum in alias species essentialiter distinctas, *neg.*; in alias accidentaliter distinctas, quæque non sint nisi meræ stirpes diversæ, *transseat*. Non enim possum mihi persuadere, donec fortiora producantur argumenta, quod sola medii mutatio sufficiat ad mutandam essentialiter naturam.

Difficultates et argumenta, quæ objicere transformista solent, in præcedenti articulo fuse dissipata reliquimus.

ARTICULUS V.

An in sacra doctrina sit aliquid, quod transformismo contradicat.

Quisam id
ngent,

106. Solemne est auctoribus in hac materia, suum ferre iudicium de transformismi cum sacris Litteris et sacra doctrina pugna vel concordia. Primus omnium De Maillet probare contendit suum systema libro *Genesis* nullatenus repugnare, sed potius consentire (1). Carolus Naudin non veritus est Moysi doctrinam evolutionis appingere, illumque etiam Lamarcki ac transformistarum recentiorum præcursorem asserere (2). Alii non eo usque procedunt; arbitrantur nihilominus doctrinam hanc liberrime disputari posse inter

theories had never been discussed». Agassiz, *Atlantic Monthly*, January 1874, pag. 99, apud Em. Card. Mazzella, *De Deo create*, pag. 371. Romæ 1880. Cfr. de Baer, *Studien*, tom. 2, pag. 424 apud cl. P. Pesch, *Philos. natur.*, num. 598, pag. 652, nota (2).

(1) Vide *Tellamed ou Entretiens d'un philosophe indien avec un missionnaire*.—Sixième journée, pag. 226.

(2) «Qu'on veuille bien relire la narration mosaïque de la création, ajoute M. Naudin, et l'on reconnaît bientôt que la cosmogonie biblique n'est, du commencement à la fin qu'une théorie évolutionniste où les grands phénomènes de la création s'enchaînent dans un ordre si naturel, si logique que les adversaires même les plus déclarés de la géologie, comme Hæckel, ne peuvent refuser leur admiration à son auteur.—Or, d'après Moïse, Dieu commande aux éléments de produire les plantes et les animaux, sans y prendre lui-même une part directe et immédiate. Il ne paraît sur la scène que pour achever l'œuvre de la création, l'homme, son chef-d'œuvre. Jusque-là, Dieu se borne à faire agir les causes secondes.—C'est l'eau qui produit les

catholicos, nec timendum esse, ne in sacram doctrinam impingas, sive illam propugnaveris, sive impugnaveris: itaque non aliis hac in re armis uti licere, quam quæ vel ex Philosophia vel ex naturalibus disciplinis atque experientia depromuntur, dummodo tria hæc admittantur: primo, materia a Deo creata suisque viribus instructa, secundo, vita pariter sive vegetalis sive animalis a Deo inducta, tertio, concursus Dei ordinarius cum causis secundis, cooperantis ad omnes earum actiones, evolutiones ac transformationes. Sane 1.º Liber *Genesis* id unum intendere videtur, Deum rerum omnium, atque adeo etiam viventium, auctorem asserere; modum autem, quo Deus omnia condidit, immediatè an mediatè, non docet, sed viris doctis discutiendum relinquit. 2.º Cum potissimum in Bibliis Ecclesia solum quærat ea, quæ docenda sunt *circa fidem ac mores*: quapropter non licet nobis in sanctis libris revelationes ad scientias pertinentes inquirere. 3.º Patres, ac nominatim S. Augustinus, simultaneam propugnavit creationem omnium viventium, sicut et aliarum quoque rerum, in semine ac potentia activa, relicto causis secundis officio perficiendi successu temporis evolutionem singularum specierum secundum æternas ideas ac decretum divini consilii (1): quam interpretationem nec S. Thomas rejecit, sed potius probavit (2), nec ipsemet Suarez nec alii Scholastici sacro textui repugnantem reputavere. 4.º Eo vel magis quod Scholastici, ac nominatim Albertus M. et S. Thomas, quoad rem ipsam transformismum tradidisse videntur, cum in evolutione embryonis animalium et hominis docent, primum informari materiam animam vegetalem, deinde animaliam, ac tandem humanam. At profecto nunquam tanti viri transformismi doctrinam tenuissent, si eam doctrinæ catholice contrariam reputassent. 5.º Scriptura non dicit Deum *creasse*

quibusque
imitantur
argumenta.

poissons, les reptiles et les oiseaux (juste comme le dit la science).—C'est la terre qui enfante d'abord les plantes et les animaux terrestres.—Et quand le moment de créer l'homme est venu, c'est encore de la terre (du limon), que Dieu tire l'animal sur lequel il greffera une âme faite à son image». Naudin, apud *Questions scientifiques*, tom. 10, pag. 128.

(1) Vide S. Augustin., *de Genes. ad litteram*, lib. 5, cap. 4, num. 9, 10, 11, et cap. 5; lib. 8, cap. 3, num. 6.

(2) S. Thom., 1 p. quæst. 69, art. 2; 2.º dist. 14, art. 5.

generatim omnia viventia, sed ex divino imperio terram protulisse herbam... et lignum;... et aquas produxisse reptile ac volatile ac cete grandia, ac demum terram produxisse omnem animam viventem, iumenta, reptilia et bestias (1). Quod si quandoque utitur voce *creavit* ad aliquam istorum viventium productionem innuendam, manifestum est, posse sumi in sensu largiori educationis de potentia materiæ, ut constat in simili exemplo hominis, quem sacer Auctor scribit primo in versu 27 *creasse* Deum ad imaginem suam, mox tamen magis rem eandem declarans, in versu 7 capitis secundi dicit *formasse de limo terræ*. Nihil ergo nos cogit tenere directam atque immediatam creationem Dei. 6.º Quid, quod Moyses apertissime refert progressum in viventium productione secundum ipsam perfectionem? prius enim herba et ligna vel arbores, postea reptilia, pisces, aves et animantia terrestria majora producta esse dicuntur. 7.º Ipsæ voces *secundum genus suum, secundum species* (hebraice *leminob*), quæ prima fronte obstare transformationi et evolutioni videntur, re tamen vera nullum negotium facessunt: nam, ipso doctissimo viro Glaire interprete, verti commode queunt per has alias, *cum similibus*, ita ut hic sit sensus v. g.: *Protulit terra herbam viventem et facientem semen cum similibus suis*, etc. 8.º Verum etiamsi communem sequamur versionem *Genesis*, nihil cogit nos dicere *genus* et *speciem* sacri scriptoris idem prorsus valere, ac *genus* et *species* Zoologorum et Botanicorum.

Contra vero alii scriptores catholici putant, in *Genesis* satis perspicue innuere specierum immutabilitatem, ac proinde transformismum excludi. In quorum numero laudari merentur Reverendus Dominus Josephus Lamy (2), Reverendus Sorignet (3), P. Haté S. J. (4), P. Jos. Brucker (5), cl. Pozzy (6).

- (1) *Genesis* cap. 1, v. 12, 21, 24.
 (2) *Commentar. in libr. Geneseos*, tom. 1, pag. 119. Mechlinæ, 1883.
 (3) *La Cosmogonie*, pag. 37.
 (4) *Études religieuses, philosophiques*, etc., serie 6, tom. 2, pag. 497 seqq.
 (5) *Études religieuses, philosophiques*, etc., ann. 26, tom. 46, Avril, 1889, pag. 567 seqq.
 (6) *La terre et le récit biblique*, pag. 353 seqq.

Aliorum
catholicorum
sententia priori
contraria.

Pianciani (1), Lavaud de Lestrade (2), etc., Priusquam sententiam meam de proposita controversia aperiam.

107. Notare juvat, 1.º ad solvendam hanc quæstionem nihil referre, utrum Deus *creaverit*, necne, in sensu proprio vocis, species omnes viventium; non enim omnis actio immediata Dei est creatio, et potuit Deus immediate per seipsum efficere species, quin crearet, educendo nempe illas de potentia materiæ. Quare illi qui, ut probent, quod sacræ Litteræ non obstant transformismo vel evolutioni, asserunt eas, cum creationem mundi narrant, nullibi meminisse creationis proprie dictæ, verissime quidem loquuntur, sed nihil evincunt contra adversarios, quia non id agitur in præsentī controversia. Itaque 4.um argumentum modo relatum nihil valet (3).

2.º Quamvis ultro concedamus scopum divinarum litterarum non esse tradere scientias humanas, certum tamen est in illis non ea solum contineri, quæ ad Fidei dogmata et mores pertinent. Quidquid porro in illis continetur, sive historiam sive veritates philosophicas vel scientificas respiciat, eadem certitudine, qua ipsa Fidei et morum dogmata, firmissime tenendum est et credendum; nec licet catholico viro in dubium vertere, aut etiam præscindere, ut quidquid libeat, in utramvis partem impune defendat. Idcirco quæ in secundo argumento assumuntur a quodam scriptore catholico, quem honoris causa non nomino, absurde ac temere prolata esse existimo.

3.º Perperam quidam auctoritate ac patrocinio SS. Augustini et Thomæ transformismum honestare nituntur. Et ratio est, quia nisi vocibus abuti velimus, transformismus, de quo in toto hoc tractatu disputamus, nihil habet commune cum illa doctrina, quæ statueret diversas species organismorum potuisse successu temporis existere, aut etiam extitisse ex rationibus seminalibus vel activa quadam virtute, quam Deus terræ vel aquæ initio impresserit præter ordinem, ut

- (1) *Cosmogonia naturale comparata col Genesi*, pag. 367, 235, 236. Roma, 1882.
 (2) *Transformisme et darwinisme*.
 (3) Vide Suarez (*de Opere sex dierum*, lib. 2, cap. 10, num. 3), Arriaga (*Disputation. theologicar.*, tom. 2, disp. 33, sect. 2, num. 8).

Nota ad
quæstionem
solutionem:
1.um.

2.um.

3.um.

ejusmodi virtute fecundata prima cujuslibet speciei individua procreant: transformismus, qui in controversiam revocatur, est eorum opinio, qui vel ab una, vel certe a paucis simis speciebus, reliquas omnes ortas esse per meram executionem naturalium virum absque ullo peculiari juvamine Dei, solo ut summum concursu ordinario causae primae, sine quo nulla secundarum causarum actio, nulla evolutio dari potest, quemadmodum suo loco probandum erit in naturali Theologia. Atqui S. Augustinus non hunc alterum modum originis, sed primum dumtaxat docet in suis operibus. Ergo non nisi per summam injuriam et calumniam trahitur S. Doctor in qualemque patrocinium transformismi. Sane non uno in loco docet, Deum tum, cum omnia creavit, materiam sua virtute fecundasse, ut tempore suo primos organismos viventium produceret, qui deinde suis propriis seminibus alia ejusdem generis individua parerent (1); et in hoc sensu contendit omnia viventia Deum simul creasse, causaliter nempe vel in potentia activa, quatenus materiae jam tum verbo suo efficacitatem indidit, ut illa postea in actu produceret (2). Alibi expresse significat omnia genera viventium Deum initio creasse (3) ita ut nullum postea de novo condiderit, sed tantum individua generum vel specierum tum creaturam, nec posse contrarium asseri, salva Scriptura (4). Solum dubium aliquod movet, utrum Deus in prima rerum conditione creaverit etiam minutissima animalia, quae vel de vivorum corporum vitis vel purgamentis vel exhalationibus aut cadaverum tabe, vel de corruptione lignorum

(1) Vide S. August., de Genes. ad litt., lib. 5, cap. 4 et 5, num. 11, 12, 13, 14; lib. 6, cap. 14, num. 25 etc.

(2) Vide S. Augustinum, ibid. lib. 5, cap. 23.

(3) Vide de Genes. ad litter. lib. 3, cap. 11, 12, num. 16, 17, 19, 20.

(4) En verba S. Doctoris: *Sed plane si aliquam creaturam sic cum nunc instituire putaverimus, ut genus ejus primae illi conditioni non inseruerit, aperte contradicimus dicenti Scripturae, quod consummaverit omnia opera sua in die sexto. Secundum illa enim genera rerum, quae primum condidit, nova cum multa facere, quae tunc non fecit, manifestum est. Novum autem genus instituire credi recte non potest, quoniam tunc omnia consummavit.* S. Augustinus, de Genesi ad litt. lib. 5, cap. 20, num. 41.

et herbarum ac de corruptionibus fructuum gigni putabat; idemque quaesivit de generibus animalium venenosis et perniciosis (1). Quam dubitationem etiam postea movere generatum solebant Scholastici. Denique S. Augustinus diserte docet viventia generare secundum genus suum individua sibi similia, ita ut in sua prole permaneant (2), et quia infirma et mortalia creata sunt, genus suum nascendo custodiant (3). Atqui hoc penitus destruit transformationem specierum. Ergo S. Augustinus certissime non favet transformismo.

De S. Thoma nihil est dicendum; tum quia quamvis non reprobat S. Augustini hac de re doctrinam, sed neque approbat, sed questionem problematicè versat, exponendo utramque sententiam et simultaneae et successivae creationis viventium; tum quia etiamsi opinionem de simultanea omnium creatione cum sanctissimo Hiponensi Doctore propugnasset, non ideo transformismi doctrinam professus fuisset. Suarez autem et alii Scholastici, plurimos Patres secuti, communissime S. Augustini interpretationem rejecerunt ex ipso Scripturae contextu (4). Quod denique opinionem attinet S. Thomae multorumque Scholasticorum, plures successive in embryone animalis et hominis animas agnoscunt, jam superius notavimus, eam doctrinam diversam esse a recentiorum transformismo. Quae cum ita sint, tertium quoque argumentum initio propositum nihil re vera evincit.

4.^a Demum interpretatio vocis *leminoh* (secundum genus vel speciem suam) ex clarissimo Glaire deprompta, ex communi sensu PP. et comentatorum veterum ac recentiorum atque ex ipso contextu rejicitur; cum potissimum in eodem libro *Genesis* paulo post alius prostet locus manifestissime

(1) Ibid. lib. 3, cap. 14 et 15, num. 22, 23, 24.

(2) Vide S. August., ibid. lib. 3, cap. 12, num. 10. Vide etiam ejusdem S. Doctoris librum imperfectum de Genesi ad litter. cap. 11, num. 34.

(3) S. Agust., libr. imperfecto de Genesi ad litt. cap. 15, num. 50.

(4) Vide Suarez, de Opere sex dierum, lib. 2, cap. 7, num. 2 seqq.

parallelus, qui certe verti nequit *cum similibus suis*, sed denotat similitudinem specificam (1).—Hisce præjectis, liceat mihi circa hanc controversiam sincere meam aperire sententiam.

108. PROPOSITIO. Ex sacra Bibliorum doctrina satis efficaciter videtur excludi systema transformismi.

Verba *Genesis* hac de re ita se habent:

Et ait (Deus): Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum (vel speciem suam), cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam virentem et facientem semen juxta genus (vel speciem suam), lignumque faciens fructum et habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies tertius. Cap. 1, v. 11, 12.

Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram sub firmamento cæli.—Creavitque Deus cete grandia et omnem animam virentem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas et omne volatile secundum genus suum (vel speciem suam). Et vidit Deus, quod esset bonum. Benedixitque eis dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas maris: avesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Vers. 20-24.

Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta et reptilia et bestias terræ secundum species suas. Factumque est ita. Et fecit Deus bestias terræ juxta species suas et jumenta et omne reptile terræ in genere suo. Et vidit Deus, quod esset bonum. Vers. 24, 25.

Ex quibus verbis ita confici potest argumentum. Transformismus vel sumitur 1.º rigidius, quatenus complectitur ipsum etiam vitæ vegetativæ initium, ita ut vita primum apparuerit in mundo per transformationem inorganicæ materię in organicam; vel 2.º mitius, quatenus, supposita actione Dei Creatoris, producentis aliquam vel aliquas species,

(1) *Vixit autem Adam centum triginta annis, et genuit ad imaginem et similitudinem suam, vocavitque nomen ejus Seth. Genesis cap. 5, vers. 7.*

statuat cæteras, saltem homine excepto, exortas esse per evolutionem atque essentialem transformationem illarum in alias successu temporis. Atqui primum certissime, alterum etiam satis efficaciter excluditur a sacris Litteris. Ergo stat propositio.

Minor quoad 1.^{am} partem probatione non eget. Nam et productio herbarum et arborum, reptilium aquaticorum vel piscium, volatilium, jumentorum, reptilium terrestrium et bestiarum tribuitur in verbis laudatis imperio et actioni divinæ.

Minor quoad 2.^{am} partem probatur. α) Scriptura docet diserte: 1.º Deum terræ præcepisse, ut ferret, eamque tulisse herbam et arborem fructiferam secundum speciem suam; 2.º aquas ex imperio divino *ebullisse* vel scaturisse (sic enim sonat in textu hebraico) reptilibus animæ viventis, id est in magna copia produxisse cete grandia et *omne* animal vivens ac se movens in aquis (nempe pisces) secundum suas species, itemque *omne* volatile etiam secundum suas species: 3.º demum terram ex eadem Dei virtute atque imperio genuisse secundum suas species animalia viventia, id est, *jumenta* vel quadrupedia alicujus molis terrestria domestica, quibus opponuntur agrestia vel feræ, vel ut alii explicant animalia herbivora, per oppositionem ad carnivora (1); *reptilia* quæ reptant super terram; et *bestias terræ*, seu animalia sylvestria secundum species suas. Atqui hæc aperte videntur pugnatæ cum transformismo. Nam si Deus fecit, ut terra et minuiorem herbam et arborem fructiferam secundum speciem suam produceret, profecto nec herba nec arbor fructifera originem habuit per transformationem aliorum simpliciorum

(1) *Per jumenta vel pecora intelliguntur animalia domestica, quæ homini serviunt qualitercumque. Per bestias autem intelliguntur animalia sæva, ut ursi et leones. Per reptilia vero, animalia quæ vel non habent pedes, quibus elevantur a terra, ut serpentes, vel habent breves, quibus parum elevantur, ut lacertæ et formicæ. Sed quia sunt quedam animalia, quæ sub nullo horum comprehenduntur, ut cervi et capræ; ut etiam ista comprehenderentur, addidit quadrupedia. Vel quadrupedia præmisit quasi genus, et alia subjunxit quasi species. Sunt enim quedam reptilia quadrupedia, ut lacertæ et formicæ. S. Thom. 1 p. quest. 72, art. unic., ad 2.^{am}*

Sacra Litteræ transformismi doctrine refragari videntur.

Probatur propositio.

organismorum prius existentium. Certum namque est ex sacro textu, hæc terram aliquo modo produxisse ex divino imperio. Si autem facta fuissent per generationem transformationemque priorum ac simpliciorum organismorum, non bene dicerentur producta esse a terra, nec intellexeretur, quorsum terra imperium producendi accepisset.

Porro vel terra concurrat ad herbæ arborisque productionem ut causa materialis, prout tenet communis opinio veterum Scholasticorum et interpretum, vel ut causa efficiens, ut voluit Cardin. Cajetanus de Vio et Burgensis (1). Si primum dicas, solus Deus efficienter produxit herbam et lignum pomiferum seu arborem fructiferam; nam nulla alia erat causa apta: non angeli, utpote qui ex communi Doctorum sententia carent ejusmodi virtute: non semem aliquod naturale, quod ante omnem organismum existere non poterat in terra nisi a Deo ipso productum: nec alia potest assignari causa. Sin alterum velis cum Cajetano, quoniam terra certissime non habet propriam et naturalem virtutem producendi vegetalia sine semine, a Deo profecto accipere debuit talem efficacitatem extra ordinem. Ergo necessario dicendum est herbam et arborem fructiferam primum in sua propria specie immediate extitisse per divinam virtutem cum aliquo terræ concursu, ac proinde nullatenus prodiisse per evolutionem aliarum priorum specierum, etiamsi illæ fingantur a Deo factæ.

Simile argumentum fieri potest de animalibus. Nam ex eodem sacro textu manifestum est pisces, volatilia et animalia terrestria producta fuisse a Deo in seipsis immediate seu *secundum suas species*, ac proinde non originem traxisse ex regno vegetali nec ex aliis viventibus regni animalis. Hinc etiam Patres et Theologi communiter virtuti Dei, materiam fecundantis et extra ordinem operantis, adscribunt primam viventium productionem (2).

(1) Apud Suarez, *de Oper. sex dier.* lib. 2, cap. 7, num. 7, et alios veteres passim.

(2) Vide v. g. S. Ambrosium (*Hexaem.* lib. 3, cap. 6, num. 27, cap. 10, num. 45; lib. 5, cap. 1 et 2, num. 1 et 5, lib. 6, cap. 3), S. Basilium (*Hexaem.* homil. 5, num. 2, *Cogites velim terram* etc.; homil. 7, num. 1; homil. 8, num. 1, paulo post initium, *Sed divinus sermo*, et num. 7; homil. 9, num. 2), S. Joann. Chrysostomum (*In Genesim*

Prob. β) Ex eodem loco *Genesis* habemus *omne animal vivens ac se movens in aquis, et omne volatile, et omne reptile terræ secundum genus vel speciem suam a Deo creatum fuisse*. Et quamvis de aliis animalibus idem expresse non dicatur, satis tamen innuitur, ni fallor, *omnia pariter jumenta et omnes bestias vel animalia, et domestica et agrestia, et non aliqua dumtaxat, vitam ex immediata Dei actione accepisse*. Idem puto omnino intelligendum esse de vegetabilibus, tum ex paritate cum animalibus, tum ex ipso indefinito modo loquendi; nam herba et arbor, ita in genere prolata, non aliquam indeterminate speciem, sed omnes videtur innuere. **Confirmatur**, quia ex ipsis sacrarum Litterarum verbis SS. Patres Ecclesiæ cunctique una voce Scholastici concluderunt, omnes saltem perfectas et naturales species viventium a Deo initio productas esse; solumque dubium movebant, primo de animalibus imperfectis, nempe de illis, quæ vel ex materia corrupta vel aliter per spontaneam generationem oriri arbitrabantur: secundo de plantis venenosis, tribulis et spinis; tertio de hybridibus. Nam priora existimabant excipi posse ex generali narratione Moysis, propterea quod illorum producendorum virtus inesset in ipsis causis secundis, quibus per errorem originem illorum tribuebant (1).

homil. 5, num. 4; homil. 7, num. 3 et 5), Ven. Beda (lib. 1, *Hexaemeron*, in exposit. vers. 11, cap. 11), Procopium Cazeum (*In Genes.* cap. 4, vers. 11, 23, 24), S. Thomam (1. p., quæst. 69, art. 2; quæst. 71, ad 1.^{am}). E. Commentatoribus et Theologis sufficiat laudasse Suarez (*de Opere sex dierum*, lib. 2, cap. 7, num. 6, 7, et cap. 10, num. 3); Alapide (in cap. 1.um *Genes.* v. 11, et 24), Benedictum Pereira (*In Genesim.* lib. 1, num. 112 et 147), Dionysium Petavium (*de sex dier.* opificio lib. 1, cap. 13, num. 11), Ludovicum Molina (In 1.^{am} partem, *de Opere sex dierum*, disp. 12, 17), Gregorium de Valentia (In 1.^{am} part., disp. 5.^a, quæst. 3, punct. 3, *Tertio quaritur*, puncto 5.^a *Tertio quaritur*), Rodericum Arriaga (*Disputationum theologicar.* tom. 2, disp. 32, sect. 3, subsect. 1, num. 61; disp. 33, sect. 2, num. 8 et seqq.), Franciscum Sylvium (In 1.^{am} part., quæst. 69, art. 2; quæst. 71), Joannem Stephanum Menochium (*In Genes.* cap. 1, vers. 11 et 12), Renatum Billuart (*Cursus theologici* tom. 1, tractat. *de Opere sex dierum*, dissert. 2, art. 4 et 5), Antonium Bernaldum de Quiros (*Curs. Philos.*, tract. *de oper. sex dier.*, disp. 109, sect. 12, num. 142), et Augustinum Calmet (*In Genes.* cap. 1, v. 11, et 24).

(1) Vide Suárez, op. et loc. cit. cap. 10, num. 10, 11.

De venenosis autem, spinis ac tribulis ideo dubitabant veteres, quia illa inducta videntur in mundum propter peccatum, ut colligi potest ex ipso *Genesis* libro (1). Quamvis Suarez et multi alii communius cum S. Thoma hujusmodi viventia putarunt creata esse a Deo sicut reliquas species (2). Denique de quibusdam hybridis, ut v. g. de mulis, potuerunt quidam existimare propter utilitatem et perfectionem hujusmodi animalium creata cum cæteris fuisse, contrarium tamen communius alii tenebant, quia illa sufficienter continebantur in potentia generativa individuorum heterogenorum, ex quorum adulterina commixtione generantur (3). Quare S. Ambrosius post narratam productionem herbarum ac lignorum, enumerat plurimas vegetabilium species (4), et ad vocem Domini subito *creaturam virgultorum omnem effloruisse* scribit (5). Et simili modo loquitur de innumeris piscium ac terrestrium animantium speciebus (6). Nec alia est mens S. Basilii (7), S. Joannis Chrysostomi (8) et Ven. Bedæ (9). Scholastici vero tamquam communem tradebant eandem sententiam (10), saltem exceptis speciebus illis, de quibus monui aliquam fuisse dubitationem et controversiam (11).

(1) Cap. 3, vers. 17, 18.

(2) Vide S. Thom. 1 p. quaest. 63, art. 2, ad 2.^{am}; 2. 2. quaest. 164, art. 2, ad 1.^{am}; Suarez, loc. cit., cap. 7, num. 9-13.

(3) Vide Suarez, loc. cit., cap. 10, num. 12.

(4) *Hexaem.* lib. 3, cap. 8, num. 36, cap. 11, 12, 13, 14.

(5) *Ibid.* cap. 16, num. 65.

(6) *Ibid.* lib. 5, cap. 1, num. 2, 3; et cap. 2 seqq.; cap. 13, 14 seqq.; lib. 6, cap. 3 seqq.

(7) *Hexaem.* homil. 5, num. 4, 6, 7; homil. 7, num. 1, 2, 3; homil. 8, num. 3, 4; homil. 9, num. 3, 5.

(8) In *Genes.* homil. 7, num. 3.

(9) In *Hexaem.* lib. 1, in exposit. vers. 21 seqq. cap. 1 *Genes.* Cfr. Procopius Gazæus (In *Genes.* cap. 1, vers. 22, 23).

(10) Vide Suarez, op. cit. lib. 2, cap. 7, num. 8 et cap. 10. Cfr. alii auctores veteres supra citati.

(11) Forte excipiendus est, ut quibusdam placet, Calmet, cujus hæc sunt verba in originali gallico: «Le nombre des espèces primitives des animaux n'est pas si grand qu'on se l'imagine. Il n'était pas nécessaire que Dieu créât de toutes les sortes de loups, de chiens, de chats, que nous connaissons. Toutes ces diverses espèces peuvent

Prob. 7) Illud quoque ex sacro textu adversus specierum transformationem argumentum fieri potest. Nam Deus, ut constat ex citato testimonio, indidit vegetalibus sua cuique semina, prout species eorum postulabat; et piscibus volucrisque a se creatis præcepit, ut multiplicarentur, donata videlicet fecunditate et appetitu generandi; idemque jure merito existimatur Deum præcepisse terrestribus animalibus sexto die productis, quamvis taceat sacer scriptor. Unde PP. et Theologi concludunt Deum intendisse, ut species primo creatæ, quantum est de se, perpetuo durarent, donec nempe in fine mundi cessaret ex divino decreto vita omnis inferior, vegetalis et animalis, ut in *Cosmologia* declaratum reliquimus (1). *Hæc est ipsa benedictio*, inquit Chrysostomus, *ut magno numero illa augeantur. Nam quia viventes creaturæ erant animalia, volebatque illa perpetuo manere, ideo subdidit: Et benedixit illa Deus, et dixit: Crescite et multiplicamini, Verbum enim illud usque in præsentem diem illa conservat, et tantum præterit tempus, neque horum genus immutatum est. Nam benedictio Dei et verbum illud: Crescite, et multiplicamini, ut subsisterent et durarent illis contulit*, etc. (2). Quibus similia scribunt SS. Ambrosius (3) et Augustinus (4).

Ex quo etiam confirmant id, quod experientia ipsa testatur, a singulis individuis alia individua similia secundum suam speciem generari. *Considera Dei vocem per res creatas pervadentem*, exclamat S. Basilius, *quæ et tunc incepit, et usque adhuc efficax est, ac in finem transitura est, quoad consummatus fuerit mundus. Quenamodum enim globus, cum a quopiam fuerit motus, ac deinceps declivem aliquem locum*

venir d'une seule, comme tous les hommes, sont venus d'Adam et d'Eve quoiqu'on remarque entr'eux tant de différence pour la couleur, le temperament, la figure du visage, la grandeur», etc. Calmet, In *Genes.* cap. 1, vers. 25, 26. Verum hic videtur species sumi pro stirpe.

(1) Vide *Cosmologia*, num. 35, pag. 93.

(2) S. Joann. Chrysost. homil. 7 in *Genes.* num. 5.

(3) *Hexaem.* lib. 6, cap. 3, num. 9.

(4) *De Genes. ad litt.* lib. 3, cap. 12, num. 19, cap. 13, num. 21; et libro imperfecto de *Genes. ad litter.* cap. 15, num. 50.

nachus fuerit, ex propria structura, et ex loci opportunitate deorsum fertur, nec prius quiescit, quam planities aliqua ipsum exceperit; ita rerum natura, uno præcepto incitata, res conditas aequaliter in generatione et in corruptione penetrat, servatque per similitudinem successiones generum, donec ad ipsum pervenerit finem. Nam equum equi successorem facit, leonem leonis, aquilam aquilæ: immo singula animalia, consequentibus successionebus conservata, usque ad universi consummationem transmittit. Tempus nullum destruit animalium proprietates, sed tanquam nuper constituta natura sit, semper recens una cum tempore excurrit. Producat terra animam viventem. Hoc præceptum terræ inhasit, nec ea Creatori desinit famulari (1). Eademque est omnino sententia S. Ambrosii (2), S. Augustini (3), et Procopii Gazæi (4); eorumque vestigiis fideliter insisterunt Scholastici, quorum multos superius laudavimus, nec necesse est singillatim nunc nominare. Atqui hæc iterum pugnant cum transformismi, ac potissimum evolutionis, doctrina. Etenim si præceptum divinum multiplicationis non intelligitur solum secundum numerum, sed ita ut vel ipsæ species multiplicari possint successive, reapse præceptum illud non impletur. Sane præceptum a Deo dirigitur ad species a se creatas, ideoque ipsæ sunt, quæ debent multiplicari; si autem ea est lex naturæ, quam transformistæ obtrudunt, ut species debeant in alias commutari, atque adeo pereant, profecto non ipsæ multiplicantur, sed aliæ diversæ, ad quas profecto divinum istud præceptum directum non est, illarum occupant locum. Verbo, admissa doctrina transformismi, universis speciebus non lex perpetuitatis indicitur, sed ex natura ipsa vel circumstantium causarum constitutione ineluctabilis lex interitus imminet non minus, quam ipsi individuis.

109. Dices 1.º Certum est plures periisse species, quas olim extitisse probant exuviæ in stratis geologicis

(1) S. Basilius, *Hexaem.* homil. 9, num. 2.

(2) *Hexaem.* lib. 3, cap. 8, num. 33; lib. 6, cap. 3, num. 9.

(3) *De Genes.* ad litt. libr. imperfecto, cap. 11, num. 34; *de Genes.* ad litter. lib. 3, cap. 12.

(4) *In Genes.* cap. 1, vers. 11, 22, 23.

inventæ. Ergo si illæ, sicut ceteræ omnes dicuntur a Deo creatæ fuisse, quoniam destructæ sunt per causas a Deo pariter creatas, et ad suos fines ordinatas, sequitur illis quoque legem interitus impositam fuisse, non obstante lege multiplicationis ab eodem Deo lata: ac proinde argumentatio nostra nihil evincit.—*Respondeo neg.* conseq. Quia in sententia evolutionis lex interitus ingenita prorsus est ipsi speciei, ac directe pugnat cum lege multiplicationis. At in specierum destructione reapse nulla datur lex interitus, sed tantum permissio ex parte Dei propter ordinis mundani conservationem, ut causæ naturales, secundum fines et vires sibi proprias operantes, perimant quasdam species viventium. Unde interitus specierum in hypothesi transformistarum est *per se*, in vera autem, quam tuemur, sententia, *per accidens*. Præterea in nostra sententia pars tantum exigua, verum secundum transformistas omnes prorsus a Deo creatæ species periissent, ac multæ quoque aliæ, per evolutionem et essentialem mutationem efformatæ.

Dices 2.º Verba Scripturæ non sunt adeo perspicua, quin aliam pati queant interpretationem. Sancti vero Patres neque tanquam fidei doctrinam proponunt suam sententiam, neque vere traditionem efficiunt. Idem a fortiori iudicandum est de posterioribus Theologis et Commentatoribus. Ergo nequit dici pugnare transformismus cum Ecclesiæ doctrina, sed libere prorsus disputari potest.—*Respondeo neg.* conseq. Tum quia negari non potest, obvium sensum sacrarum Litterarum excludere transformismum, ut jam vidimus; tum quia tanta Patrum et scriptorum catholicorum auctoritas nec contemnenda nec deserenda est absque ullo argumento idoneo, addo etiam moraliter certo, quale nondum protulerunt transformistæ. Ego vero capere non possum, cur tanta benevolentia agendum sit catholicis viris cum transformismo, ut contra communem veterum doctrinam et Scripturæ interpretationem, ab omni errore purgare illibatamque pronuntiare properent doctrinam, quam nec ratio nec experientia probat, et innumeri hostes religionis propugnant.

Dices 3.º S. Scriptura nullatenus docet, omnes prorsus species a Deo immediate productas esse. Ergo perperam in invidiam vocatur sententia mitiorum transformistarum, qui

negant, omnes species, a Botanicis et Zoologis assignatas, initio in hac sua forma exstitisse, sed putant ab aliis prioribus potuisse derivari.—*Respondeo dist.* Scriptura non docet productas a Deo esse omnes prorsus species, quæ hoc nomine donantur a recentioribus, *transcat*; omnes veri nominis species, *subdist.*; diserte id non docet, *conc.* Neque id colligitur valde probabiliter, spectato obvio contextu et communissima veterum interpretatione, et spectata etiam natura argumentorum, quibus contraria opinio probatur, *neg.* Jam alias monuimus, species forte nimis multiplicari a recentioribus, pluresque numerari, quæ meræ videntur esse stirpes: non est nobis sermo de his, sed de veri nominis speciebus. Harum porro multas expresse vel implicite refert Scriptura, ut vidimus: alias jure merito, ni fallor, colligimus ex contextu. Cæterum in mitiori transformismo possunt statui plures gradus, prout ad plures vel pauciores species extendatur transformatio. Cum autem multæ agnoscantur etiam a mitioribus transformistis species, quæ a Deo factæ sunt, et fixæ atque immutabiles permanserunt, et eadem pro omnibus videatur militare ratio; optandum foret, opinor, ut nullius speciei transformatio invehetur, donec evidens aliquid et ineluctabile prorsus argumentum invehendam esse demonstraret.

Dices 4.º Cum agitur de interpretanda et applicanda Scriptura ad res inter doctos viros controversas, cautissime procedere oportet, ne sacra doctrina sannis objiciatur et conviciis impiorum hominum.—*Respondeo dist.* assertum, Si temere et absque ullo fundamento Scripturæ testimonium invocetur, *conc.*; si occurrit in Scriptura fundamentum solidissimum pro altera ex controversis opinionibus, *neg.* Sicut enim cavendum est, ne sacra doctrina temere sannis impiorum exponatur, ita etiam cavendum est catholico viro, ne veritas in sanctis libris contenta taceatur. Quod si tot scriptoribus licuit transformismum omni errore absolvere, cur non liceat nobis, quæ in contrarium occurrunt argumenta, sincere proponere? Cæterum impii homines non minus debachantur in Sacram Scripturam, quia in ea tribuitur Deo creatio mundi et prima vitæ origo, quam quia Deo pariter asseritur creatio specierum.

Difficultates et ratione ab adversariis propositæ dissolutæ omnes sunt in ipsis prænotandis, excepta prima et quinta. Ad primam facile respondetur. Credere enim debemus, Deum cum jussit Moysen scribere *Genesim*, *intendisse docere omnia*, quæ reapse in eo libro continentur. Itaque si in *Cenesi* non solum asseritur, Deum esse Creatorem et viventium et non viventium, sed præterea Deum non per virtutem, causis naturalibus innatam, sed per aliam verbo et imperio suo significatam, extra ordinem et non secundum cursum communem, quo fiunt nunc viventium generationes, species illarum produxisse, ut satis hactenus probatum esse videtur; tenendum nobis firmissime est, Deum hæc omnia docere, atque adeo nos a pestifera transformismi doctrina avertere voluisse.

Quinta etiam ratio nihil valet: nos non negamus progressum adfuisse in viventium creatione, aut non apertissime erui ex ipsa divini scriptoris narratione. Id ultro fatemur, et jam diu fassi sunt PP. et Scholastici (1). Id unum contendimus, ex hoc progressu et successione non sequi evolutionem ac transformismum, quia, teste S. Scriptura, ab ipso Deo variæ species vegetalium, piscium et volatiliū, ac denique bestiarum terræ successive creatæ sunt.

Aliæ denique difficultates fieri possunt contra doctrinam in libro *Genesis* contentam, quæ respiciunt ordinem, quo diversa genera viventium creata narrantur. Verum hæc non attingunt necessario causam transformismi, sed concordiam palæontologicorum inventorum cum biblica narratione, quæ questio non est hujus loci, et alibi breviter tractata fuit (2), et inferius etiam nonnihil de ea dicitur.

(1) Vide v. g. Suarez (*de Oper. sex dier.* lib. 2, cap. 10, num. 7); Molina (*In 1.^{am} part. de Oper. sex dier.* dis. 17); Pereira (*In Genes.* lib. 1, num. 133, 148).

(2) Vide *Cosmolog.* num. 174, pag. 235, seqq. Cr. P. Jos. Brucker, *Études religieuses, philosophiques*, etc. ann. 1889, tom. 1, pag. 581 seqq.